No. 844. 1850.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5,00; voor de buitensteden *f* 6,00; franco door het geheele Rijk.
Brieven, Gelden, enz. FRANCO te adresseren aan het Bureau dezer COURANT.

VRIJDAG, 25 JANUARIJ.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1,00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents per regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 24 Januarij.

De benoeming van Commissiën, als zij het doel heeft om benoodigde inlichtingen te verkrijgen, moeten wij goedkeuren, gelijk wij genoodzaakt zijn haar te laken als zij slechts plaats grijpt, om den minister te ontlasten van de verantwoordelijkheid van een te nemen besluit. In het laatste geval wordt de Commissie gevormd uit mannen van welke men geene doortastende hervorming te wachten heeft, en men laat haar de handen geheel vrij, zonder aanwijzing van beginselen, waarnaar zij zich hebben te gedragen, opdat de minister door het conservatief rapport (in den kwaden zin) van zijne Commissie, gedwongen zoude worden, om in strijd met gegevene verwachtingen te handelen, en te behouden wat hervorming of afschaffing behoefde. Zoo was de Commissie van den heer de Kempenaer over het hooger onderwijs, die traag en loom aan het werk toog, om de verantwoordelijkheid van het behoud onzer drie universiteiten op zich te nemen; iets waarvoor de minister was terug gedeinsd en waarom hij eene Commissie had uitgekozen, die zich daarmede belasten zoude. Zóó handelt niet de heer Thorbecke. Deze heeft zich eene Commissie toegevoegd om te dienen tot voorlichting betrekkelijk de te maken kieswet ter uitvoering van art. 176 en 177 der grondwet. Maar die Commissie heeft niet de taak om den minister van alle verantwoordelijkheid te ontlasten; integendeel, de heer Thorbecke heeft de verantwoordelijkheid der voorstellen, welke de Commissie zal kunnen doen, op zich geladen, dewijl de minister zelf de beginselen heeft bepaald, waarnaar zijne Commissie zich heeft te gedragen; zoodat deze slechts de uitvoering voorbereidt van beginselen, die de heer Thorbecke heeft vooruitgezet. Tot dus verre hebben wij den minister niet dan lof te geven over de vorming der Commissie en de wijze waarop hij hare werkzaamheden afbakent. Maar indien wij nu ook de beginselen bespreken, die zijne instructie vooropzet, dan kunnen wij niet geheel met hem instemmen.

Er zijn in de ministerieele instructie voornamelijk drie punten op te merken, die bijzonder gewigt hebben: 1° de ineensmelting van verschillende provincien tot de vorming van kiescollegien. 2° de zamenvoeging van verschillende kiesdistricten tot één kiesdistrikt, dat verscheidene afgevaardigden benoemt; en 3° de Census.

Men moet wel onnoozel zijn om in het beginsel van den minister, die de kiescollegiën tracht te vormen uit brokstukken van verschillende provincien, alleen de stipte uitvoering van de grondwet te zien, alsof die grondwet niet even stipt werd nageleefd met de kiesdistrikten te vormen, alleen met bestanddeelen van ééne en dezelfde provincie. De Grondwet toch spreekt van kiesdistrikten, waarin het *Rijk* verdeeld wordt. Het zij nu die verdeeling geschiede provincie'sgewijze, hetzij ze plaats hebbe met ineensmelting van provincien, men zal door beide operatiën hetzelfde grondwettig resultaat bekomen, dat het Rijk verdeeld is in kiesdistrikten. Neen, de minister heeft daarbij iets anders op het oog; hij baant zich een weg tot twee zaken: eerstens tot vernietiging van alle provincialisme, tweedens voor zooveel noodig van de provinciën zelven. En juist daarom vinden wij bezwaar in het plan.

De jongste Fransche revolutie is ons in meer dan een opzigt nuttig geweest, met ons te waarschuwen tegen gevaren, waarop niemand of althans weinigen bedacht waren. Een dier gevaren is de al te ver getrokkene centralisatie. Dat in Nederland reeds veel en zelfs te veel is gecentraliseerd is meer dan eens betoogd, maar in alle geval is het zeker, dat Nederland genoegzaam tot één geheel is gevormd, en niemand derhalve behoeft te vreezen, dat de belangen der verschillende provinciën als dusdanig eene spaak in het wiel van den Staat zullen steken. Wij weten wel dat nu en dan nog tegen den geest van provincialisme klagten worden aangeheven; maar zoo zij al eenigen grond vinden, dan zijn zij althans van zoo onbeduidenden aard, dat wij het in 't belang van den Staat onnoodig achten verder iets aan te wenden, om dat provincialismus nog meer te dooden; ten zij het geschiedde alléén uit het oogmerk van bezuiniging, om te komen namelijk tot zamenvoeging van onderscheidene provincien, en alzoo tot opheffing van verscheidene provinciale besturen. Maar zou de daaruit voort te vloeijen bezuiniging gewigtig genoeg zijn, om op te wegen tegen het ongerief, dat daarvan eveneens het gevolg zal moeten zijn? Wij twijfelen daarbij geen oogenblik, maar durven gerustelijk beweren, dat de schade het voordeel ver overtreffen zou.

Het tweede punt, de zamenvoeging van verschillende kiesdistrikten tot een groot kiesdistrikt, komt ons eveneens schadelijk voor. Het is bekend, dat overal, waar regtstreeksche verkiezingen zijn ingevoerd, die ineensmelting plaats heeft op alle punten, waar groote volksmassa's zamenwonen. Men wint daardoor dit voordeel, dat de kiezers meer dikwerf de gelegenheid vinden om hun regt uit te oefenen, en dus meer in de gelegenheid zijn gesteld, om tot den *public spirit* te worden gevormd, alsmede dat de vertegenwoordigers, dewijl zij door een grooter getal van stemgeregtigden zijn gekozen, worden geacht meer de behoeften van het volk uit te drukken. Dit laatste resultaat is evenwel zeer betwistbaar. Nemen wij een voorbeeld om zulks op te helderen. Stel dat Amsterdam, in plaats van in vijf kiesdistrikten verdeeld te zijn, slechts één kiesdistrikt wordt, dat vijf vertegenwoordigers kiest. Het gevolg daarvan zal zijn, dat elk kiezer der hoofdstad medewerkt tot de keus van ieder der vijf afgevaardigden; en dewijl de leden om de twee jaren voor de helft uitvallen, zoo zal elk kiezer om de twee jaren hebben mede te werken tot de benoeming van twee of drie afgevaardigden; terwijl indien de hoofdstad verdeeld werd in vijf kiesdistricten, elk kiezer slechts ééns om de 4 jaren en zulks alléén tot de benoeming van een enkelen vertegenwoordiger werkzaam wordt gemaakt. Het eerste voordeel wordt alzoo volkomen bereikt; maar zoo is het niet met het tweede; want het leidt tot onderdrukking van eene zelfs aanzienlijke minderheid; en men krijgt alzoo eene vertegenwoordiging van een idée, niet de vertegenwoordiging van alle groote belangen der stad. Een voorbeeld zal zulks ophelderen. Indien wij bij de jongste verkiezing in de hoofdstad, in plaats van vijf kiesdistricten er slechts één hadden bezeten, dan ware er volstrekt geene mogelijkheid geweest voor den heer van Hall, die benoemd is geworden in dat gedeelte der stad, waar de aristocratie woont, om toen in de hoofdstad gekozen te worden. Wij zijn zoo weinig verdedigers van den heer van Hall, dat wij al gedaan hebben, wat in ons was, om zijne keus tegen te werken; maar nu hij ten spijt onzer pogingen toch eenmaal gekozen is, nu vragen wij, al is het dat hij belangen vertegenwoordigt, die met de onze in strijd zijn, of hij niet even zoo gewigtige belangen in de Kamer representeert, als wie dan ook? Die belangen zullen zonder vertegenwoordiger geraken bij het stelsel van den heer Thorbecke; en dat is het, wat wij niet goedkeuren kunnen, omdat wij het in het algemeen belang noodig achten, dat alle gewigtige belangen van het land in de Kamer vertegenwoordigd zijn.

Het derde punt, de bepalingen omtrent den Census, dragen geheel onze goedkeuring weg. Zij leveren het bewijs, dat de minister plan heeft om niemand van het kiesregt te berooven, die daarvan gebruik heeft kunnen maken bij de vorming van de tegenwoordige Kamer. Dat is billijk en regtvaardig, want geheel de bevolking, die aan voormelde stemming heeft deel genomen, heeft bewezen, dat zij bekwaam is om voortdurend gebruik te blijven maken van het stemregt. De minister heeft te dien einde voorgeschreven: 1°. dat de Census nergens hooger zijn mag dan die van het voorloopig kies-reglement; 2°. dat men tot basis moet nemen het minimum van *f* 20, om, waar het noodig zijn zal, trapsgewijze op te klimmen, naar de plaatselijke gesteldheid; en 3°. dat de Census zoo veel mogelijk distriktsgewijze zal worden vastgesteld, en voor het geheele distrikt één en dezelfde Census, terwijl daarop alléén uitzondering mag worden gemaakt voor enkele deelen.

Als wij deze bepalingen in verband met elkander nemen; dan vinden wij ze allezins bevredigend, en kunnen niet anders dan onze goedkeuring daaraan hechten.

Dit zij voldoende tot toelichting van de ministerieele instructie. Plaatsgebrek heeft ons verhinderd, om onze wijze van zien hier breedvoeriger te ontwikkelen; wij hebben ons moeten bepalen bij 't aangeven der bij ons opgerezen bezwaren, zonder in eenige ontwikkeling te kunnen treden. Wij vermeenen evenwel genoeg te hebben gezegd, om daarop de aandacht van den minister en van het denkend publiek te vestigen.

Zijne Majesteit heeft tot lid van den Raad van Bestuur der Koninklijke Akademie van Beeldende Kunsten te Amsterdam benoemd den heer J. de Vos Jzn., lid der Vierde Klasse van het Koninklijk-Nederlandsch Instituut.

Z. M. heeft ter vervulling van vacatures, ontstaan door de gewone aftreding met den 2den dezer, benoemd: tot burgemeester als van Ermelo (Gelderland) C. L. Vittringa; van Epe (id.) G. W. van der Feltz; van Aalten A. F. Roelvink; van Krabbendijke c. a. (Zeeland) A. Kakebeeke Jzn.; van Genemuiden, A. H. Florison.

Voorts in *Noord-Brabant:* van Woensel en Eckart L. Vlijminx; van Oud- en Nieuw Gastel P. E. Eman; van de Hoogeloon, Hapert en Casteren A. Luijten; van Gilze en Rijen W. J. Mol, en van Huibergen P. van Mechelen.

In *Noord-Holland*. van Blaricum H. de Jong; van Naarden B. J. R. van Hasselt, en van Bussum A. L. de Roeper.

In *Zuid-Holland:* van Berkenwoude J. A. Snel, en zulks ten einde die betrekking te cumuleren met die van burgemeester der gemeente Stolwijk, en van Schiebroek J. Wijnaendts, en zulks ten einde die betrekking te cumuleren met die van burgemeester der gemeente Overschie c. a.; tot secretaris van Schiebroek J. Wijnaendts, en tot grietman van Ferwerderadeel J. Alberda, bij continuatie.

De regtbank alhier heeft bij eene uitspraak van gisteren, verstaan: 1° dat de oprigting van een nieuw binnenlandsch veer ook na 1818, wettelijk kan geschieden bij reglement, vastgesteld met gemeen overleg van twee gemeentebesturen, mits goedgekeurd door de Gedept. Staten der provincie; 2°. dat, indien zoodanig reglement geene straf bepaalt tegen de schippers, die niet tot het veer behoorende, tusschen de betrokken plaatsen varen, hetzelve ten dezen opzigte kan worden aangevuld door eene plaatselijke verordening van ééne der gemeenten.

Men leest in de *Amsterdamsche Courant* het volgende:

»De heer van Lennep, in de Kunstkronijk en de heer Veegens te 's Hage, in eene opzettelijke rede, in het genootschap: *Oefening kweekt kennis* gehouden, zijn opgekomen tegen het ontwerp van slooping van de Gevangenpoort. De spreker heeft als zijne meening voorgedragen, dat al de gedenkteekenen en herinneringen uit vroegeren tijd, waartoe de residentie zoo vele bijdragen levert, behooren bewaard te blijven, daar het wegnemen van eenen schakel de geheele keten verbreekt. Spreker heeft bij deze gelegenheid eene beschrijving gegeven van het inwendig aanzien, de *onderaardsche kerkerholen,* de *pijnbank*, die zich nog in de Gevangenpoort bevinden, die hij naauwkeurig heeft bezigtigd, enz."

Men ziet hieruit dat het *Inquisitiewerk* niet enkel Spaansch en Roomsch, maar dat het ook Staatsch en Protestantsch was. Dat hebben bijv. de Wit en de slagtoffers van Sonoy ondervonden.

In het jaar 1849 zijn op de veemarkt alhier aangebragt 22004 vette en 7216 magere runderen; 7352 vette, 13997 nuchtere en 576 gras-kalveren; 13989 vette en 4251 wei-lammeren; 17833 vette en 1800 magere varkens.

In 1848: 21012 vette en 8432 magere runderen; 6593 vette, 15759 nuchtere en 615 gras-kalveren; 12221 vette en 4415 wei-lammeren; 15473 vette en 2140 magere varkens.

De Provinciale Staten van Noord-Brabant zijn tegen den 28 dezer bijeengeroepen, ten einde de provinciale begrooting te herzien en in verband te brengen met de woglating van sommige posten op de staatsbegrooting voor 1850.

Eergisteren had te Zwolle de aangekondigde hardrijderij plaats, waartoe 64 mededingers van heinde en ver waren opgekomen, zelfs één uit Waspik in Noord-Braband. De prijs, en gouden horologie, werd behaald een door Schuurman van Bolsward en de premie, een zilveren horologie, door Gorter van Grouw. De baan was 164 ellen lang en werd het snelst afgereden in 13 seconden. Men schat het aantal toeschouwers op 8000 personen.

ROTTERDAM, 23 Jan. De winter heeft reeds menig ongeluk hier veroorzaakt. Op den Hoogen Dijk alhier kwam eene narreslede in aanraking met eene aschkar. De in de slede zittende Jufvrouw B. viel er uit en overleed een uur daarna aan de gevolgen van den val.
(*Hdbl.*)

LEEUWARDEN, 21 Januarij. In het jaar 1849 zijn op de wekelijksche marktdagen te dezer stede aan de stads waag gekomen: 36136¼, 11,229 ½ en 5656 1/16 vat boter, wegende met een gemiddeld overwigt van 2 Ned. ponden per ¼ vat, 1,842,309 Ned. ponden; en 1448 11/80 schippond of 217,255 Ned. ponden kaas, zijnde alzoo 88,219 Ned. ponden boter meer en 31,034 Ned. ponden kaas minder dan in 1848. De hoogste prijs van de boter was *f* 45 den 23 Februarij en de laagste *f* 28 den 27 Julij; de hoogste van de kaas *f* 19,50 den 13 Julij en de laagste *f* 13 den 22 Junij.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 22 Januarij. De zitting der Wetgevende Vergadering was heden nog onstuimiger dan gisteren. De voortgezette discussien over de transportatie-wet wekten den hartstogt der linkerzijde dermate op, dat gedurende de geheele zitting bijna niets gehoord werd dan onophoudelijke interpellaties, tot de orde roepen en een ontzettend en verward geschreeuw, dat het moeijelijk maakte om de twaalf sprekers, die elkaar in vier uren tijds opvolgden, goed te verstaan.

De burger Pelletier opende den strijd met eene redevoering, die alleen uitmuntte door eene reeks van honende uitdrukkingen tegen de Montalembert, zoodat hij tot de orde werd geroepen. Nu ontstond er eene groote verwarring. De meeste leden staan op; de stem van Denjoy doet zich bovenal hooren. Deze vraagt het woord en zegt dat zoo de wettigheid der maatregelen tegen de Junij-opstandelingen is geschonden, en indien het decreet der constituante te hunnen opzigte niet goed begrepen is, zulks moest geweten worden aan het republikeinsch bestuur, dat den opstand bedwongen had onder het oog der constituante, en niet aan hen, die men beschuldigt konings-gezind te zijn; het was de schuld, zeide hij, van die zoogenaamde republikeinen, die onze maatschappij in eene maatschappij van barbaren zouden willen hervormen, indien wij aan hunne helsche plannen geen weerstand boden.

Ook Leon Faucher liet de linkerzijde harde waarheden hooren en beschuldigde de eerste en de volgende bewindslieden der republiek van eigenbaat. Jules Favre wrong zich van woede op zijne plaats, doch de spreker ging rustig voort, zeggende: Ik heb gisteren uwe rede met geduld aangehoord, mijnheer, wil mij nu op uwe beurt hooren. Leon Faucher herinnerde aan al de verderfelijke plannen der opstandelingen en toonde, onder de luide toejuichingen der Vergadering aan, dat men, zonder gevaar voor de zedelijke denkbeelden, die de grondslag zijn der maatschappij, de goedgunstigheid niet verder zou kunnen drijven jegens lieden, die het bloed hunner medeburgers vergoten en met de wapens in de hand tegen het beginsel der volks-souvereiniteit gestreden hadden. Spreker wees vervolgens op de begenadiging van meer dan 3000 opstandelingen, die reeds in vrijheid zijn gesteld door de goedertierenheid van den President der Republiek. Ten slotte merkte de redenaar aan dat Jules Favre in eene grove dwaling verkeerde vermits hij vergat dat toen over het dekreet van 27 Julij gestemd werd, hij geen enkel woord ten voordeele der opstandelingen heeft doen hooren, maar gezwegen heeft, ofschoon hij had kunnen spreken, om het dekreet te bestrijden. [illegible]

Jules Favre antwoordt hierop, dat de Vergadering in de avondzitting, waarin over het decreet gestemd werd, aan alle redenaars die het gestoelte beklimmen wilden, gezegd had van dat voornemen af te zien, omdat men over het decreet terstond zonder discussie moest stemmen. Even als alle sprekers, zeide hij, heb ik toen moeten zwijgen (*luid gelach.*)

Deze strijd van personaliteiten kreeg op nieuw voedsel door de beschuldiging van den montagnard Testelin den legitimist de Kerdrel toegeworpen, dat deze den President der Republiek met den toorn der meerderheid bedreigd had, indien hij aan de gedeporteerden gratie schonk. De Kerdrel wierp deze aantijging op eene waardige wijze van zich af.

Na dit incident verwierp de Vergadering achtervolgens een aantal amendementen op art. 1 van het ontwerp. Ziedaar al wat in deze zitting heeft kunnen gebeuren.

— De commissie van het initiatief heeft eenparig het voorstel van L. Faucher verworpen, strekkende om de commissie van het budget, uit 30 leden bestaande, op 15 te verminderen.

— De ijverige legitimist Leo de Laborde heeft gisteren aan den President der Wetgevende Vergadering het volgende geschreven:

»De grafkapel verlatende, waar ik de mis gehoord en het verheven testament van den koning-martelaar (Lodewijk XVI), herdacht heb, heb ik mij niet bloot willen stellen, heden nog van de nationale tribune de doemwaardige herinnering aan 1793 te moeten hooren. Dit is de reden, waarom ik op den 21sten Januarij geene zitting neem. Ik moet rekenschap mijner weigering aan mijne kiezers doen, omdat ik van hen, naast God, mijne waardigheid verkreeg."

— De vertegenwoordigers op het eiland Bourbon gekozen, zijn Barbaroux en de Greslau.

— Men zegt dat in den afgeloopen nacht twee buitengewone koeriers van Londen en van Berlijn zijn aangekomen. De depêches van Londen hebben betrekking tot de zaak van La Plata; die van Berlijn op de steeds meer en meer onrust barende woelingen in Duitschland.

— De keuze van admiraal Lepredour voor de demonstratie naar Montevideo, schijnt officieel.

— Thiers heeft dezen morgen de voorlezing ten einde gebragt over den algemeenen onderstand. Het rapport is zeer uitgebreid; het bevat een geschiedkundig overzigt en behandelt huishoudkundige vraagstukken. Er wordt voorbehoud gemaakt ten gunste der private liefdadigheid.

— Uit Spanje wordt berigt, dat eenige der voorname rivieren van Catalonie toegevrozen zijn; eenige derzelve kon men zonder gevaar met rijtuig passeren; andere ging men te voet over. Dit is in Spanje eene zeldzaamheid.

MADRID, 16 Jan. Twee amendementen van de heeren Nocedal en Olozaga, betreffende de aanvraag om magtiging tot het innen der belastingen, zijn gisteren in de Kamer van Afgevaardigden verworpen met 150 tegen 36 stemmen. Moron ontwikkelde zeer uitvoerig een amendement, dat veel overeenkomst heeft met dat van Nocedal en waarschijnlijk ook zal verworpen worden.

— Men wil dat Don Miguel gereed zou zijn om de kust van Engeland te verlaten, en naar Portugal over te steken, waar hij zich aan het hoofd zou stellen van zijne aanhangers en de vurige Septembristen. De regering heeft onverwijld bevel gezonden aan alle overheden langs de grenzen en de kust, om de meest naauwgezette waakzaamheid uit te oefenen en den Prins te arresteren, daar hij in zijn vaderland den burgeroorlog op nieuw wil doen ontvlammen.

— Heden had bij de Koningin-moeder eene bijeenkomst plaats, waarbij de generaal Narvaez, de hertog de Rianzares en Mon tegenwoordig waren, en die ten doel had eene toenadering tusschen Narvaez en Mon te bewerken.

— De regering heeft het berigt ontvangen, dat het eiland Cuba op nieuw met een inval bedreigd werd, en zal een eskader van 10 oorlogsvaartuigen derwaarts zenden, om de kolonie te beschermen.

ENGELAND.

LONDEN, 21 Januarij. De *Times* meldt, dat de koningin niet in persoon het parlement zal openen, uithoofde H. M. zich in hoog gezegenden staat bevindt.

— Eerst na Paschen zal het huis der gemeenten bijeen kunnen komen in de voor hetzelve bestemde zalen in het prachtige nieuwe Westminster-paleis. Dit fraaije gebouw, waaraan men sedert 11 jaren arbeidt, zal alsdan geheel voltooid zijn.

— Heden ten 1 ure waren bijna al de ministers tot eenen ministerraad vereenigd, in het hôtel van lord John Russel.

— Men is bezig te Londen een aantal petitien te teekenen, waarin om vermindering van de invoerregten op de thee verzocht wordt.

— Morgen zullen het stoomfregat Terrible en het zeilfregat Indefatigable naar den Taag vertrekken, om het evolutie-eskader aldaar te versterken. De Albion van 90 stukken stevent eerlang naar Indie, om daar als admiraalschip te dienen voor den schout-bij-nacht Austen, die dezer dagen benoemd is tot opperbevelhebber der Britsche zeemagt in Indie en China.

— De protectionisten hielden Zaturdag ll. eene bijeenkomst te Reading, ten doel hebbende een adres aan H. M. te rigten, met verzoek om het parlement te ontbinden, opdat de natie oordeel moge vellen, of het thans heerschende stelsel gehandhaafd dan wel veranderd moest worden. De free-traders maakten een ontzettend gedruisch, zoodat de sprekers zich niet konden doen verstaan. Hieruit ontstonden zulke twisten, dat men spoedig handgemeen werd. Na afloop der vergadering werden de protectionisten door het gemeen uitgescholden en met steenen en slijk geworpen. De major der stad, de heer Adams, was vooral het voorwerp der volkswoede; men sloeg hem, scheurde hem de kleederen van het lijf, en zeker zou hij er zeer slecht afgekomen zijn, zoo niet toevallig een der winkeldeuren opengebleven was, waar men hem binnentrok en toen de deur digtsmeet. De woeste volkshoop doorkruiste daarop de straten en mishandelde elk, die een protectionist scheen te zijn. Des avonds was gelukkig de rust hersteld. Ook te Pestworth, Worcester en Croydon zijn protectionistische bijeenkomsten gehouden.

— De stoomboot Indus is gisteren van Southampton vertrokken naar Alexandrië. Zij had een groot aantal zeer schoone paarden aan boord, die bestemd zijn om tegen de paarden van den Pacha van Egypte te wedrennen.

— Naar luid van berigten van Haïti zijn de vijandelijkheden tusschen de Haïtianen en de Dominicanen met groote kracht hervat. Faustinus had met 2000 man Port-au-Prince verlaten om den vijand te bestrijden; de uitslag is nog niet bekend, maar men verwacht er voor Z. M. niet veel goeds van, want de Dominicanen kunnen in krijgskunst wel tegen hem opwegen. Bovendien is Faustinus slecht van geld, de zenuw des oorlogs, voorzien; hij was zelfs buiten staat om 4000 geweren te betalen, die hij uit de Vereenigde Staten ontboden had. De kapitein van het vaartuig, die dezelve had aangebragt te Port-au-Prince, begaf zich toen naar het Dominicaansch gouvernement, aan wie hij ze vrij duur verkocht. Men verneemt nog dat de Dominicaansche vloot een eskader van Faustinus heeft bemagtigd.

DUITSCHLAND.

KEULEN, 23 Jan. Den 16 en 17 ll. heeft te Paderborn de eerste algemeene vergadering der katholijke Associatien van Westfalen plaats gehad. In weerwil van het ruwe weder en de moeijelijke wegen waren van heinde en verre de leden trouw opgekomen. Het talrijk aanwezig publiek, uit alle standen en geloofsbelijdenissen, mannen en vrouwen, leden en niet-leden volgde met de meest gespannen aandacht de verschillende redevoeringen, welke het standpunt der Kerk en hare taak ten overstaan van het maatschappelijk lijden van den tegenwoordigen tijd behandelden.

Het resultaat der beraadslagingen is geweest dat de algemeene vergadering der Associatie, zich eenparig verklaard heeft *voor* de deelneming aan de verkiezingen voor het Erfurter parlement.

— De *Hanauer Zeitung* berigt uit Marburg dat Prof. Thiersch thans werkelijk zijn professoraat aan de hoogeschool heeft nedergelegd, ten einde uitsluitend werkzaam te kunnen zijn voor de verbreiding der Irwingiaansche leer. Hij preekt in de kerk.

— Eene telegrafische depeche uit Berlijn van 22 Jan., meldt dat de minister van finantien, in de zitting der Tweede Kamer van dien dag, een wets-ontwerp had aangeboden, houdende opheffing van het privilegie, dat sommigen van het betalen der grondlasten bevrijdt. Voor de opheffing zal niet, zoo als aanvankelijk gedacht was, eene schadeloosstelling worden toegekend.

BERLIJN, 21 Jan. Men had gedacht dat de koning den 18 ll. den verjaardag van het kroningsfeest, den eed op de constitutie zou hebben afgelegd en alzoo het verledene aan de toekomst verbonden. IJdele hoop. Hoe meer de constitutionnele partij toegeeft, hoe grooter de reactionnaire partij hare vorderingen stelt. Men weet niet meer hoe tot eene eindschikking te geraken. Mogt de kamer de boodschap van 7 Jan. goedkeuren, dan heeft men desniettemin nieuwe moeijelijkheden en verdere verwikkelingen te wachten. De toestand wordt hopeloos. De koning wil van geen voorstel van bevrediging meer hooren. Zoo de kamers de boodschap verwerpen, dan zullen zelfs die beginselen, waaromtrent allen het eens zijn, niet afgekondigd worden. Men verliest zich in gissingen nopens de toekomst.

Te Breslau heeft op Driekoningen een vergadering plaats gehad van de rongiaansche gemeente, waarin het vraagpunt behandeld is of de predikant voortaan *en frac* of in een koorkleed de kerkelijke diensten zou verrigten. De kerkeraad heeft voor het eerste beslist, en de gemeente is tot dat besluit toegetreden.

WEENEN, 18 Jan. De geregtelijke klagten der Katholijke geestelijkheid tegen Evangelische predikanten wegens wederregtelijke handelingen bij het sluiten van gemengde huwelijken, nemen vooral in Bohemen grootelijks toe.

— Het ministerie heeft de Katholijke Associatie te Lintz, welke 6000 leden telt, tot eene staatkundige vereeniging verklaard en bevolen, dat zij zich als zoodanig aan de wettelijke voorschriften onderwerpen of hare statuten veranderen moet.

— De opgewondenheid der Raitzen, Croaten en Slavoniers wordt met elken dag heviger. Men verwacht met ongeduld berigten uit het zuiden. Die bevolkingen trachten zich, maar te vergeefs aan de Oostenrijksche centralisatie te onttrekken. De militaire posten zijn verdubbeld; doch de officieele dagbladen zijn belast om de beweging als het werk eener oproerige minderheid voor te dragen.

Men schrijft uit Geneve dd. 14 Januarij het volgende:

»Te midden van de algemeene verwarring in de zaken van Europa levert de stad Geneve een bijzonder gezigtspunt op, dat in het buitenland nog zeer weinig begrepen wordt. In de maand November ll. heeft men kunnen zien hoe de oude Protestantsche behoudsgezinde partij de belangstelling van alle regtschapene lieden van Europa inriep en hoe zij desniettemin de hand reikte aan den bondsraad, in welken Ochsenbein en Druey, de corypheën van het radikalisme, zitting hebben.

»Het behoudsgezind gedeelte van Europa had zich door

die begoocheling laten verschalken, maar onze behoudslieden hebben hunne behendigheid om niet ten toon gespreid. Immers zij hebben in de haven schipbreuk geleden, alleenlijk omdat zij weigeraghtig waren gebleven om aan de Katholijken van het kanton Geneve, die het spel begrepen hadden, aanneembare voorwaarden toe te staan.

»Bijaldien de Katholijken er in hadden willen toestemmen eene gelijkmatige behoudsgezinde gedragslijn te volgen, dan zouden zij de boeijen, waarmede hunne verdrukte geloofsgenooten in de kantons Friburg, Lucern en Wallis gekluisterd zijn, nog knellender hebben gemaakt.

»Men moet ook erkennen, dat indien de Protestantsche behoudslieden de zaak gewonnen hadden, de *calvinistische inrigting* welke door de radikalen vinnig bestreden werd, den kans zou hebben gehad van haren ondergang nog eenige oogenblikken te verschuiven. Maar, met de hand op het hart, was het wel de taak der Katholijken van Geneve, — verdrukt als zij zijn sinds dertig jaren, — om de rol van bedrogenen te spelen en zich te bekommeren om een afgevallen kerkgenootschap?

De Katholijken van Geneve hebben zich van de stemming onthouden, en er is voorzeker niemand die van onze verwikkelde omstandigheden eene volledige kennis draagt, die hun voorbehoud niet ten luidste heeft toegejuicht.

»De ordelievende partij te Parijs zou zich regt verheugd hebben, wanneer zij de demagogen eene nederlaag had zien lijden. Wij geven het gaarne toe: het zou voortreffelijk geweest zijn, zulk een resultaat te verkrijgen, indien het mogelijk geweest ware het gezag in handen te stellen van ware en trouwhartige behoudslieden. Maar in waarheid, onder wiens invloed is het beter en eervoller te staan, onder dien van James Fazy, of onder dien van Druey, den tegenwoordigen president van den bondsraad? Tenzij men den generaal Dufour en eenige fanatiek protestantsche raadsheeren aan zijne zijde wilde hebben, was het dan wel raadzaam aan Druey boven Fazy de voorkeur te geven?

»Fazy heeft dus de overwinning behaald en hij zet zijn arbeid als *Hervormer* van Geneve voort. Men kan het evenwel niet betwisten, dat hij zich meesterlijk verstaat op het spelen van die rol. Hij heeft het Calvinistisch knekelhuis geheel en al het onderste boven gehaald. Consistorie, met al wat daartoe behoort, fundatien, reglement van inwendig beheer der kerk, alles heeft zijne omwerking moeten ondervinden. En wat het aardigste van dit alles is, is dat hij uit naam des voortgangs, uit naam van den waren geest van het Protestantisme, den oude inwoners van Geneve de beschuldiging toewerpt, dat zij vergeten hadden, dat zij zelven deze vernieuwing der oude bestanddeelen hadden bevolen."

»Gij kunt ligt denken hoe radeloos de predikanten zijn, alsmede de Geneefsche Protestanten, zoo gehecht aan de oude gebruiken. Die ongelukkigen zien zich nu geslagen door de wapenen, die zij zoo lang tegen de Katholijken hebben gebezigd. Het was inderdaad curieus, in den afgeloopen zomer de protestantsche inrigtingen door de radikalen vernietigd te zien met dezelfde middelen eener revolutionnaire redeneerkunde, welke onze behoudslieden zoo voortreffelijk hadden gevonden, toen ze tegen de kloosters van Aargau werden gebezigd.

»Ten einde zijn plan voort te zetten, liet Fazy de wallen van Geneve slegten. Die oude muurwerken zijn geheel en al nutteloos uit een militair oogpunt. Zij leveren integendeel het wezenlijk bezwaar op, dat zij de uitbreiding der stad beletten, iets dat Fazy uiterst gaarne wilde uit den wegruimen. Maar de oude Protestanten beschouwen deze muren als het *palladium* hunner nationaliteit. Zij werden opgetrokken in de vorige eeuw, en zulks met groote kosten, die bestreden waren met de opbrengst van talrijke inschrijvingen, die men in Engeland, Nederland en de Protestantsche Duitsche Staten had verkregen. Geneve was te dien tijde het middelpunt van alle kuiperijen, die door de Protestanten tegen Italie en Frankrijk werden gerigt. Men was dus wel blijde, van aan het protestantsche Rome den schijn eener sterkte te geven.

»Thans zijn wij wel zeer ver van dit alles af; de stad van Calvijn is een veranderings-tijdperk ingetreden, waarvan men het einde nog volstrekt niet kan voorzien. Voor het oogenblik is het niet mogelijk zich een volmaakter chaos voor te stellen dan dien, welken de botsing der te Geneve heerschende godsdienstige, staatkundige en wijsgeerige meeningen opleveren. Het geheel biedt een jammerlijk schouwspel aan."

Aangaande het slegten der wallen van Geneve is thans aldaar een werkje in het licht gekomen, waarin men beweert, dat het afbreken dier wallen aan niets anders moet worden toegeschreven dan — aan den invloed der Jezuiten! — Geen wonder, wat zou men hun niet aanwrijven? Intusschen beginnen de Protestanten reeds in te zien, hoe nadeelig dit afbreken der wallen voor hen gaat werken. Immers nu de stad zich uitbreidt, ontwaren zij met schrik, dat in een der nieuwe voorsteden, onder andere gebouwen, eene katholijke kerk oprijst! Welk eene nederlaag voor het protestantsche Rome!

Men schrijft uit Geneve 16 Jan. aan den *Courrier de Lyon*:

»Gisteren is de rust alhier verstoord door eene opschudding die zich zeer ernstig liet aanzien. De regering heeft de wallen laten afbreken; dit was het werk derpartijschap; de radikalen die gedecreteerd hebben dat Geneve eene opene stad zou zijn, hebben zich belast met zelven de bastions af te breken; dagelijks begeven zij zich proces- siegewijs, met vaandel en trom, aan den arbeid.

»Gisteren heeft de regering, waarom weet ik niet, aan de werklieden verboden om met slaande trom de straten door te trekken; deze hebben zich hieraan niet gestoord; zoodat de gendarmen beleedigd zijnde, de trommels afgenomen en twee arbeiders gevat hebben. Eenige uren later schoolde eene menigte voor het stadhuis te zamen; die volkshoop werd allengs grooter, doordien al de oproermakers der stad zich bij hen voegden onder het schreeuwen van: Weg met Fazy! wij willen onze trommels terug.

»De regering liet terstond vijftig gendarmen aanrukken, die het stadhuis van binnen bezet hielden, tot dat de militie op de been zou zijn; maar eindelijk verschrikt door het getier der oproerlingen, hare voormalige vrienden, heeft zij in alle voorwaarden, die men haar oplegde, genoegen genomen. De beide gevangen arbeiders en de trommels werden teruggegeven; de gendarmen hebben hun ongelijk te kennen gegeven mee voor de muitende hoop te defileren met de bajonet in de schede. De oproermakers keerden vervolgens huiswaarts met slaande trom en onder het uiten van kreten, die de regering weinig tot eer verstrekken."

ITALIE.

Men leest in de *Osservatore Romano* van 9 Jan.:

»Het Socialisme, welks hoofden de prooi zijn der tweedragt, kan zich niet anders vestigen, dan op de puinen van het Katholicisme. Men kan het zich geenszins ontveinzen dat er thans twee legerkampen duidelijk afgebakend zijn: het Socialisme met zijne dwalingen, zijne dolzinnigheden, zijne in het oog loopende tegenstrijdigheid; en het Katholicisme met zijne waarheden, zijne billijkheid, zijne eenheid. Het Socialisme doet zijnen tegenstander den vinnigsten oorlog aan, omdat het daarin de eenigste hinderpaal ziet voor de ontwikkeling van het denkbeeldig Socialisme, namelijk de vernietiging der maatschappij. Godsdienstige eerbied voor personen en eigendommen kan slechts voortvloeijen uit het Katholicisme. Het is bekend hoe het Socialisme met die twee dingen omspringt."

BELGIE.

BRUSSEL, 23 Jan. Gisteren heeft de kamer van volksvertegenwoordigers de beraadslaging aangevangen over het wetsontwerp tot verlenging van den termijn der werking van de wet van 31 December 1848 betrekkelijk de levensmiddelen. De discussie was vrij onbeduidend.

STADSNIEUWS.

In de 210de Staats-Loterij, zijn in de 1e Klasse bij de 3e Trekking prijzen van *f* 1000 of daarboven te beurt gevallen aan No. 7377 *f* 1250, No. 14774 *f* 1000, No. 16064 *f* 1000, No. 19073 *f* 1000.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 24 Januarij.

GETROUWD (23 Jan.): L. J. van Moppes met A. Mand.

BEVALLEN (20 Jan.): M. N. Meyboom, geb. Hey, Z. — (22 Jan.): P. Beydals, geb. Keller, Z. — (23 Jan.): A. M. E. Ferman, geb. Humme, D.

OVERLEDEN (18 Jan.): H. van Domselaar, 65 j. — (20 Jan.): D. H. de Vriendt, geb. Belder.

HANDELSBERIGTEN.

ROTTERDAM, 23 Januarij. Heden zijn uit de eerste hand verkocht 1098 kranj. Java Suiker, per 4 Gebroeders, met 1120 kranj. dito, per Reijerswaard, tot onbekend gebleven prijzen.

GRAANMARKT.

DELFT, 24 Jan. Granen. *Tarwe*. Westlandsche witte *f* 6,90 a 7,20; dito roode *f* 7,60 a 7,70; Polder witte *f* 6,80. — *Rogge* Westlandsche *f* 4,20 a 4,50; Polder *f* 4,10. — *Gerst* Westl. *f* 3,10 a *f* 3,25; Polder *f* 2,80 a 2,90. — *Haver* *f* 2,40 a *f* 2,70. — *Paardeboonen* *f* 3,70 a 3,80. — *Duivenboonen* *f* 4,40 a 4,60. — *Boter* 1ste kwal. *f* 36 a 39; mindere dito *f* 31 a 33.

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 23 Jan. Belg. leen. 2½ pc. 50½; 5 pc. 98; 4½ pc. 91; Spanje Ard. 5 pc. 12⅝; Binnenl. 3 pc. 29⅝; Coupons —; Rom. Leening 79½.

PARIJS, 22 Jan. Fr. 3 pc. 57,50; 4 pc. 75,25; 5 pc. 94,25; 5 pc. N. —,—; Schatk. 5,—; Bank-Act. 2350,—; Belg. 1840, 5 pc. 99½; 1842, 5 pc. 99; 4½ pc. —; 2½ pc. —; Nap. 5 pc. —,—; Spanje 3 pc. Binnenl. 29⅛; 3 pc. Buitenl. 37; 5 pc. Act. Rente —; Piem. Leen. 1834 980,—; 1849 960; Rom. leen. 85¾.

MADRID, 16 Jan. Act. Sch. 3 pc. 29⅜; id. 5 pc. 18½; Uitgest. Sch. 3⅝; Coupons 7¾.

LONDEN, 22 Jan. Cons. op tijd 96⅜ a 96½; Braz. 88 a 89; 1829/39 87 a 88, Ecuad. 4⅛ a 4⅝; Ven. 29 a 30; Uitg. 10½ a 11; Gren. 16¾ a 17¼; Uitg. 3¾ a 4; Denem. 3 pc. 72 a 74; Holl. 2½ pc. 54¾ a 55¼; id. 4 pc. 85¾ a 86¼; Mexico 28¾ a 29, Peru 4 pc. 69¼ a 69¾; Port. 3 pc. 34 a 35; 4 pc. 35½ a 36; 5 pc. 82 a 84; Rusl. 1822, 5 pc. 109 a 110; Spanje 5 pc. 18⅝ a 19; id. 3 pc. 36 a 36½; id. Coupons — a —; id. Passive 3⅞ a 4.

BERLIJN, 22 Jan. Schuldbr. 3½ pc. 88⅞; Loten 104; Rusl. bij Stiegl. 4 pc. —; Pools. 4 pc. —; Loten fl. 200, —; id. fl. 300, —; id. fl. 500, —.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

	23 JAN. 4½ u. gebl.	24 JAN. 4½ u.	gebl.
NEDERL., Werkel. Sch. à 2½ pCt.	55 7/16	55⅝ a 55 7/16	55 3/16
Dito Dito 3 »	64⅝	64 7/16 a 64⅝	64 7/16
Dito Dito 4 »	84⅞	84⅞ a 85	85
Dito Obligatien O. I. 4 »	84	84	
Amortis. Syndic. 3½ »	86½	87 a 87¼	
Handel-Maatschappij 4½ »	170	170	
Aand. Rijn-Spoorweg	88¼	88¼	
Aand. Holl. S. M.			
Obligatien			
BELGIE, Obligatien 1844			
Cert. bij de Belg. Bank 2½ »		47⅝ a 47 13/16	
Dito bij Rotsch. en Volksv.	47 15/16	47 15/16 a 48	
SPANJE bij *Ardoin* £ 85 5 »	12¾	12¾ a 12 13/16	
Dito Dito » 510	12 13/16	12 13/16 a 13	12 15/16
Dito Onbep. Stukken			
Dito 3 »	37¼	37¼ a 37¼	
Dito Binnenl. 2400 P.	29½	29⅝ a 29⅝	
Coup. *Ardoins*	8 13/16	8 7/16 a 9	
Passive			
Fransche Uitgest.			
PORTUGAL te Londen 5 pCt. nu 4 »	36⅝	36¼ a 36⅝	
Dito Dito	37⅞	37½ a 37 13/16	37⅝
RUSL. bij *Hope* 1798 en 1816 5 »	105	105¼ a 105⅝	
Dito Dito 1828 en 1829	104⅝	104⅞ a 105	
Cert. bij d°. 1831 en 1833	94⅛	94	
Dito bij *Hope* 4 »	85⅝	85⅝	
Dito bij *Stieglitz en C°.*	84½	84½ a 85	85
Cert. te Hamburg 5 »			
Inschrijving in Assignat. 6 »			
Cert. van dito	66⅝		
POLEN, Aand. à fl. 500 4		144⅞	
Dito met Lot » 300			
AMERIKA, Bank-Actiën			
FRANKRIJK, Obligatien 3 »	54½	54⅛ a 54½	54⅛
PRUISSEN, Aand. met Lot. R. 50 *f*			
OOSTENRIJK, Metalliek 5 pCt.	82¼	81⅞ a 82⅛	
Dito 2½ »			
Dito Nieuwe 5 »	87¼	86 15/16 a 87	
Ween. Bank bij *Goll en C.*	88⅞		
Dito 4			
Aand. met Loting fl. 500 *f*			
Nieuwe dito » 250			
NAPELS, Cert. *Lam. en Bouwer* 5 pCt.			
BRAZILIE te Londen 1824 5			
Dito Leening 1843 5			
PERU 4 »	69	67¾ a 69	68½
MEXICO 5	29 5/16	29¼ a 29⅜	29⅜
GRIEKENLAND 5			
VENEZUELA 6 pCt. nu 2½ »	30⅞	31 a 31[illegible]	31 9/16
NEW GRENADA 6 pCt. nu 1½ »	18 5/16	18¼ a 18 5/16	[illegible]
ECUADOR	3⅝	3 11/16	
Coup. Ecuador *f*			
» Grieken			

Peru Uitgestelde 26, ½, 1/16; Gren. 4¼, 1/16; Ven 11½, ¼, ⅛.

In Holl. fondsen was handel en variatie van weinig belang. 3 pCt. Fransche en Belg. nagenoeg als gisteren. Van Spaansche waren 3 pCt. Binnenl. wederom iets beter. Ardoins als gisteren. Portugesche zijn door eenige winstrealisatien ruim ¼ pCt. teruggegaan. Russische in een willige stemming. Oostenrijksche prijshoudend. Naar Uitgestelde Per. was veel vraag en kooplust en zijn wederom ongeveer ¼ pCt. in koersen gestegen. Per. daarentegen een weinig lager. Grenada's en Venuzuela's met veel handel gezocht en hooger

Koers van het Geld: Beleening 2½ pc., Prolongatie [illegible] pc., Disconto 2½ pCt.

Wisselkoers.

2/m. Parijs 56⅝; Zigt Parijs 56 15/16; 2/m. Londen [illegible], Zigt Londen 12,02½; 2/m. Hamburg 34 15/16; Zigt Hamburg [illegible] 2/m. Lissabon 42; 3/m. Porto 42; 2/m. Petersburg 1,87½.

SCHEEPSTIJDINGEN.

AMSTERDAM, 24 Januarij. Volgens brieven van Suriname van den 9en en 11 December, zouden van daar herwaarts vertrekken de schepen Anthonie en Eugenie, kapt. Meijer, den 15en December en de Goede Verwachting, kapt. Scherpbier binnen eenige dagen.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 23 Jan. J. J. Klein, Eendragt, Yarmouth.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 24 Januarij in lading naar:

Keulen.	Joh Itschert, Frederica.
»	G. J. Breinck, Kolln N°. 21.
Maintz.	J. Leijdekker, Maintz No. 2.
Manheim.	P. M. Itschert, Fortuna.
Frankfort	J. Itschert, Frankfort No. 2.
Straatsburg	J. Arnhe[illegible]
Dusseldorp, Keulen en Urdingen.	W. [illegible] No. 9

[illegible]

MENGELWERK.

Het Jonge Duitschland en het Communisme in Zwitserland.

Standau schitterde niet minder in dezen kruistogt tegen de maatschappij. Wanneer een zelfzuchtige zich in oorlog stelt tegen de maatschappij, zonder dat hij, noch door zijne geboorte, noch door zijn bedrijf, noch door zijne zeden behoort tot de volksmassa, die hij wil verleiden en tot opstand brengen, dan past het, dat hij zich doe achtervolgen van een man die uit haar stand is gesproten. Ieder Don Quichot van het socialisme heeft een werkman tot Sancho Pança. Standau vervulde die functie bij Döleke. Hij bezat de dubbele verdienste dat hij de zoon eens slotenmakers was en dat hij reeds in 1835 bij de eerste vergadering van het »Jonge-Duitschland", te Straatsburg bij de club was ingelijfd."

Julius Standau zou juist naar de universiteit van Gotha vertrekken, toen zijn vader kwam te sterven; doch daar zijne moeder geene middelen bezat om hem zijne studien te laten voortzetten, hield zij hem in den slotenmakerswinkel zijns vaders. Niet zelden treft men in Duitschland werklieden aan, die eene middelmatig gevormde opvoeding ontvangen hebben, genoegzaam, om, naar dat de gelegenheid zich voordoet, beurtelings of te gelijkertijd hun handwerk en zekere andere bedrijven, waarbij verstand noodig is, te drijven. Standau behoort tot dit getal. In Zwitserland was hij achtervolgens slotenmakersknecht, professor in de Duitsche taal aan het gymnasium van La Chau-de-Fond, ter vervanging van Döleke, en onderwijzer te Eschallens, bij den predikant Germond.

Aan den vooruitgang van het lager onderwijs in Frankrijk is het eigendom het aantal burgers te vermeerderen, die deze dubbele begaafdheid bezitten. Gelukkige verbinding, wanneer zij behulpzaam is tot de volmaking van den geest zonder den eenvoud van het karakter te veranderen! Standau toont ons echter geen wenschelijk voorbeeld, want, bezield zijnde met een onverdragelijk buitensporige ijdelheid en pedanterie, verloochende hij schaamteloos zijn handwerk, zoodra hij den voet buiten de werkplaats had gezet. Eenigen tijd voor dat hij professor was geworden aan het gymnasium van La Chau-de-Fond, had hij met zijn hamer en vijl gewerkt bij een slotenmakersbaas in de stad Neufchatel.

Bij gelegenheid van het regterlijk onderzoek, ingesteld op last van den regeringsraad van Neufchatel, heeft Standau, toen van hem gevorderd werd dat hij dit feit voor de regters zou bekennen, het met eene ongehoorde hardnekkigheid, tegen allen schijn van het tegendeel aan, ontkend. Wanneer men hem hoorde, dan was hij, kon hij nooit anders zijn en was hij ook nooit anders geweest dan een taalmeester; zoo zeer was zijn hoofd op hol gebragt door den naam van dat beroep; die naam, hoe eervol ook onder alle anderen, bezit evenwel niets waarop hij zich behoefde te verhoovaardigen. Zoo hij God verachtte, dan vreesde hij het strafwetboek, en ziende dat de regter den door ons medegedeelden brief onder zijn oog hield en hem bedreigde van hem als een maker van valsche geschriften te zullen vervolgen, poogde hij zich te verontschuldigen.

En desniettemin is het maar al te waar, dat deze brief, die hem zoo zwaar beschuldigt, van zijne hand geschreven is. Hoe kan hij dien dan verloochenen? Hij zeide, dat hij na den brief geschreven te hebben, nog in tijds berouw daarover gevoelde, zoodat hij de misdaad, die hij van zins was te plegen, niet bedreven heeft. Armzalige uitvlugten! want de inhoud zelf van zijn antwoord aan Döleke, bewijst, dat deze namaking zijn proefstuk niet was, want daarin wordt gesproken van eene vroeger plaats gehad hebbende vervalsching van een paspoort. Evenwel verdedigt hij zich dapper, en laat niet na de handtastelijke waarheid te bestrijden; maar wat hij met de meeste zorgvuldigheid verzwijgt, is niet zijn schandelijk gedrag in het vervalschen van stukken, maar zijne betrekking als slotenmakersknecht, Hem voor een slotenmaker houden, foei! hij een geletterde, een geleerde, wat zeg ik? een professor aan het gymnasium van La Chau-de-Fond! en wat nog meer is — een onderwijzer van goeden huize.

Echter had Standau voor de fatsoenlijke lieden, die hem ondervroegen, (ik zeg niet voor zijne mede-clubsgenooten van het »Jonge-Duitschland") geen reden, om zich op die herinnering te verheffen; want ditmaal had hij eerder reden om beschaamd te staan, toen men hem de ellendige rol herinnerde, die hij met voordacht in de familie van den predikant Germond gespeeld had, en toen men hem de beide volgende brieven toonde, die hij aan Döleke had geschreven:

Eschallens, 6 Januarij 1844.

»Sinds ik hier ben, heb ik de onbeschaamde houding aangenomen, die gij mij aangeraden hebt. Daar ik alle dagen naar de pastorij ga en er somwijlen het middagmaal gebruik, houdt men mij voor den godvreezendsten en godsdienstigsten mensch der wereld."

Hij voegt er in een anderen brief bij:

»Ofschoon ik geregeld ter kerk ga, en alle dagen de godsdienstige bijeenkomsten bijwoon, word ik desniettemin alle dagen goddeloozer. Gij dacht dat ik, na mijn roem van vroomheid gevestigd te hebben, mij allengs zou kunnen terug trekken. Doch dit bewijst dat gij de pietisten niet kent; want dit hebben zij met den duivel gemeen, dat wanneer zij u eens beet hebben, zij u nooit weder los laten.

»Ziet ge, met die satansche rol van een vroom man, zooals ik heb op mij genomen, heb ik mij eene ware foltering op den hals gehaald, en dikwijls verwensch ik de taak die ik mij heb opgelegd. Ik ben zoo ver gekomen dat ik verpligt ben met de zonen van den predikant wandelingen te gaan doen en het Woord Gods ten platte lande te gaan verkondigen; en ik vloek als een bezetene wegens de zonderlinge komedie, die ik daar speel?"

Standau verdient, gelijk men ziet, onder zijne ambtgenooten van het »Jonge-Duitschland", de palm der overwinning, waar het op schijnheiligheid en arglistigheid aankomt; hij had zijn ruim aandeel in de trouwlooze handelingen der geheime propaganda. Hij was het, die het denkbeeld opvatte om onder den titel van *Lemanbund*, en in navolging van het Zwitsersche bondsverdrag, eene soort van verbinding te maken tusschen de clubs van het »Jonge-Duitschland" opgerigt in de steden die het Geneefsche meer omringen. Daardoor slaagde hij er in om de door de leden der geheime *affiliatie* op de oningewijden uitgeoefende verdrukking te gelijkertijd sterker, standvastiger en bedekter te maken.

Wij hebben tot het schetsen der portretten, die thans onder de oogen onzer lezers zijn gebragt, gestadig gebruik gemaakt zoowel van het werk van Wilhelm Marr, als van de verschillende documenten, die wij in de voorrede van ons eerst artikel hebben opgenoemd. Wij hebben de verwen, die wij aan deze twee paletten ontleenden, dooreengemend en geschakeerd, en wij vleijen ons van op deze wijze, dank zij de hulpbronnen waarover wij te beschikken hadden, de verdienste te hebben verworven van die portretten zonderling gelijkend te doen zijn.

Wij zullen geene andere wijze van doen in acht nemen, nu wij Wilhelm Marr zullen te schetsen hebben. Inderdaad, men trotsere de regtschapenheid des menschdoms zooveel men wil, en neme den schijn aan alsof men zich eene verdienste maakte uit de algemeene verguizing; er bestaan gevoelens, die zoo laag en verachtelijk zijn dat de onbeschaamdste wellusteling er niet openlijk voor durft uitkomen. Hoe schaamteloos de bekentenissen, of liever de pogcherijen van Marr ook mogen wezen, zijn zij echter niet zonder voorbehoud. Het zou een openbare diefstal zijn, indien men den historieschrijver van »*Het Jonge-Duitschland in Zwitserland*" een enkel bloempje wilde ontrooven van de schandkrans die hij zich-zelven zoo kunstig vlecht en die hij met zoo veel bevalligheid draagt; wel ver van daar, willen wij eenige bloemen oprapen, die hem toebehooren en die ook de overigen niet zullen ontsieren; en deze willen wij hem aanbieden.

Wanneer men in het werk van Marr het verhaal leest van zijne aankomst in Zwitserland, van zijn rondzwerven in het kanton en hoofdzakelijk langs de oevers van het meer van Zurich, dan zou men Wilhelm Marr nemen voor een reiziger *ex professo*. Hij bezigt jegens het publiek al die gemeenzame spreekwijzen van welke zij, die indrukwekkende reisverhalen schrijven, gewoonlijk gebruik maken; ja hij matigt zich in dit opzigt soms te veel vrijheid aan, en spaart zelfs den lezer zijne herbergrekeningen niet, noch zijne ontmoetingen met gemeene lieden en landloopers.

Allengskens leeren wij alzoo in Marr een reizend handelsbediende kennen, overigens zeer geletterd en geestig, een in geestverrukking gebragten bewonderaar der schilderachtige natuur-tafereelen, een leerling van Werther, die zich door de diepte der stroomen en de helderheid der meeren tot zelfmoord aangedreven gevoelt.

Wilhelm Marr bereikte toen zijn twee en twintigste jaar; hij bezat toenmaals, zoo verzekert hij, niets meer dan eene sijmpathetische nieuwsgierigheid ten opzigte der socialisten, maar hij maakte nog geen deel van eenig revolutionair komplot noch van eenig geheim genootschap, toen hij in het lot der communisten deelde en met hen uit het kanton Zurich gebannen werd. Volgens zijne getuigenis is zijne eenige misdaad geweest, dat hij openlijk met Weitling heeft omgegaan.

Die verbanning, zij moge dan verdiend of onverdiend geweest zijn, bragt in geheel zijn volgend leven eene verwarring te weeg, zoodat wij ons daarvan geene reden kunnen geven, en liet hem, volgens zijne eigene woorden, geen andere keus over, dan of houthakker te worden, of zich voor taalmeester en letterkundige uit te geven, en naar eene staatkundige rol te dingen. Aan het laatste gaf hij den voorkeur; hij sloeg de waarschuwingen van Weitling tegen de clubs van het »Jonge-Duitschland" in den wind, verschafte zich een brief van aanbeveling voor Döleke, begaf zich naar Lausanne, de stookplaats der propaganda, en trad met zoo veel ijver den revolutionnairen loopbaan in, dat hij weldra verdiende in de geheime *affiliatie* te worden aangenomen.

Marr beroemt zich, misschien ten koste van Döleke, dat hij het eerst het atheïsme als een grondbeginsel van het Jonge-Duitschland" op de voorgrond geplaatst, — de philosophische en vrijzinnige ongeloovigheid der eerste stichters in een ongodsdienstig en onmaatschappelijk fanatisme veranderd, — de overoude vormen van carbonarisme verbroken, — en aan de propaganda eene meer stelselmatige rigting en eene met den geest der nieuwe democratie meer overeenkomende regeling gegeven zou hebben. Hij zelf geeft ons, met eene ongehoorde onbeschaamdheid, de theorie op, die hij volgde en die hij aanprijst om de werklieden trapswijze te ontzedelijken en hen tegen de maatschappelijke orde met dweepzieken hartstogt te vervullen.

ADVERTENTIEN.

Te Huur

te *Oisterwijk*, Prov. N.-Brabant, een modern ingerigt goed onderhouden **HUIS**, met grooten **TUIN**, **SCHUUR** etc. Brieven *franco* letters P. K. bij de Boekhandelaars LUTKIE, CRANENBURG & GEIJER te *Leyden*. (44)

Er wordt gevraagd tegen primo Mei, in de Provincie *Noord-Brabant*, op een plaats van 3 à 4000 zielen ongeveer, een **HOROLOGIEMAKERS-MEESTERKNECHT**, van de R. K. Godsdienst, voorzien van de beste getuigschriften, liefst van een bejaarden ouderdom; vrijgezel of weduwenaar zonder kinderen. Zich in een voordelige zaak kunnende associeeren of tegen goed salaris. Hierop reflecterende, worden verzocht van heden tot uiterlijk den 26 Maart met *franco* brieven onder Letter F. X. te vervoegen aan het Bureau van dit Blad. (22)

Une Demoiselle de la religion Catholique desirerait se voir placée comme **GOUVERNANTE.** Elle enseigne les langues Hollandaise, Française, Anglaise, Allemande et tout ce qui concerne une éducation soignée. On est prié de s'adresser par lettres affranchies sous l'initiale A. aux libraires LUTKIE, CRANENBURG et GEIJER au Botermarkt à Leyden. (45)

MAGAZIJN

VAN

KERKORNEMENTEN.

Twee schoone op doek geschilderde Stukken, met nieuw zwarte lijsten, voorstellende de H. H. WILLIBRORDUS en BONIFACIUS: hoog 1,76 breed, 1,50 Ned. el; *kopijen van* VAN DIJK, zijn te koop, bij

B. J. WIEGMAN,

(42) *Zwolle.*

(50) **H. H. Boekhandelaren,**

worden ingevolge mijne Circulaire van December ll. nogmaals verzocht, mij het getal en de namen hunner Inteekenaren op de **PRACHTUITGAVE** van

DE WERKEN VAN J. VAN VONDEL,

MET VERKLARINGEN EN AANTEEKENING,

DOOR

Mr. J. van Lennep,

zoo **SPOEDIG MOGELIJK** op te geven.

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.